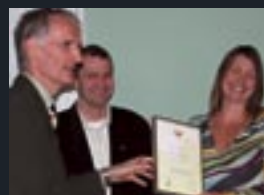

ÅR 2005

dcum.

**Årsberetning for Dansk Center
for Undervisningsmiljø 2005**

Udgivelsesdato:

1. februar 2006

Udgiver:

Dansk Center for Undervisningsmiljø

Ansvarshavende redaktør:

Centerleder Ole Juhl

Redaktion og tekst:

Kommunikationskonsulent

Kim Højlund

Foto:

DCUM

Illustrationer s. 26:

Kollision I/S

Grafik og layout:

Jørn Rasmussen

www.grafiskdesign.nu

Tryk:

Djurs Gruppen A/S

Oplag:

7000

ISBN-nr:

87-989289-9-6

"Lærerne burde tage sig sammen og sige noget mere end de gør til de elever, der ikke opfører sig ordentligt i timerne, så der kunne blive mere ro til dem, der gerne vil følge med"

Gymnasieelev

dcum.

År 2005

Dansk Center for Undervisningsmiljø

Indhold

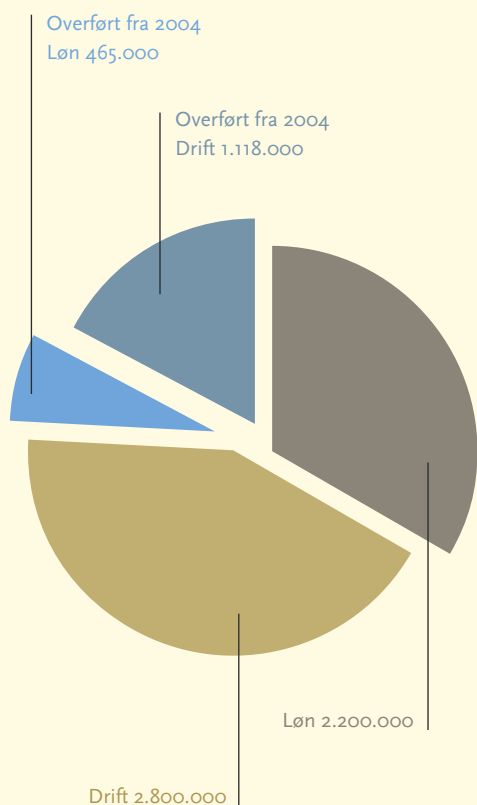
Pisk og gulerod skal fremme undervisningsmiljøet	4
Et år med fokus på undervisningsmiljøvurderingen	6
Webværktøj til kortlægning af elevers og studerendes trivsel	8
Samtaleark til forældre og børn	9
Spørgeskema der identificerer unges frafald	10
Foredrag, oplæg og workshoper	11
Praktikerkonference om rum, æstetik og pædagogik	12
DCUM gik i luften med helt nyt website	14
Stor medieinteresse for undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde	18
DCUM fandt kandidater til regeringens undervisningsmiljøpris	20
Gode UMV-eksempler blev hentet frem i lyset	21
Tjekliste til UMV	21
Trivselseklæringen fyldte 1 år	22
Lokal trivselseklæring	23
Travlt år for DCUM's del af udviklingsprogrammet "En skole i bevægelse"	24
Kommunenetværk for nutidens skolebyggeri	26
Rapport: Mobning i grundskolens 5. - 8. klasse	27
Introduktionsfolder til undervisningsmiljøvurderingen	27
Kapitel om mobning til sundhedshåndbog	27
Artikler fra DCUM	27

Pisk og gulerod skal fremme undervisningsmiljøet

BUDGET 2005

Finanslovsbevilling: 5.000.000 kr. fordelt med 2.200.000 til løn og 2.800.000 til drift.

Overført fra 2004: 1.583.000 kr. fordelt med 465.000 til løn og 1.118.000 til drift.

■ Undervisningsministeren gav i marts 2005, på vegne af regeringen, en skriftlig redegørelse til Folketinget om erfaringer med undervisningsmiljøloven. Redegørelsen konstaterer, at der er lang vej igen før loven er implementeret i fuldt omfang, og med inddragelse af elever og studerende, på skoler og andre uddannelsessteder.

Regeringen har taget fem initiativer, en blanding af pisk og gulerod, der skal sætte yderligere skub i arbejdet med undervisningsmiljøet i hele landet:

1. DCUM udvikler et forenklet hjælpeværktøj til skolers og institutioners udarbejdelse af undervisningsmiljøvurderinger
2. Regeringen iværksætter en systematisk tilsynsindsats, så de berørte parter pålægges at indberette en status for opfyldelse af undervisningsmiljølovens krav
3. Regeringen henstiller til ejerne af skoler og uddannelsessteder, at undervisningsmiljøvurderingerne inddrages i institutionernes virksomhedsplaner
4. Regeringen opfordrer til, at skoler og uddannelsessteder indberetter til DCUM, når de har udarbejdet deres undervisningsmiljøvurdering med tilhørende handlingsplan
5. Regeringen har indstiftet en undervisningsmiljøpris, der gives til en skole eller uddannelsesinstitution, der har gjort en særlig indsats for at tilvejebringe og opretholde et godt undervisningsmiljø

I slutningen af december oplyste 73 procent af alle skoler og uddannelsessteder, at de nu havde udarbejdet den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering. Men indberetningerne siger intet om indholdet og kvaliteten af disse undervisningsmiljøvurderinger. Derfor kan man ikke umiddelbart konkludere, at landets skoler og uddannelsessteder endelig er ved at have undervisningsmiljøvurderingen på plads.

Som det kan læses ud af regeringens initiativer, er det stadig en hovedopgave for DCUM at understøtte arbejdet med at få loven fuldt ud implementeret så alle uddannelsessteder får udarbejdet en undervisningsmiljøvurdering, UMV. Samtidig skal undervisningsmiljøarbejdet kvalificeres, så der ikke blot foretages en *kortlægning* med mellemrum, men også igangsættes initiativer og følges op på arbejdet i form af handlingsplaner, der føres ud i livet. Undervisningsmiljøarbejdet skal nemlig være en løbende proces, der ikke går i stå, når UMV'en er skrevet, eller når de ansvarlige medarbejdere eller elevernes og de studerende undervisningsmiljørepræsentanter ikke længere er på institutionen.

Det er bestyrelsens opfattelse, at der mange steder, og især på grundskoleområdet, arbejdes seriøst og kreativt med at sætte undervisningsmiljøet på dagsordenen. Såvel for at overholde formalia, men nok så vigtigt; for at øge elevernes engagement i og viden om

undervisningsmiljøets betydning for deres egen hverdag og på hvilke måder de selv kan bidrage positivt til at fastholde og forbedre et godt undervisningsmiljø.

Bestyrelsen regner med at undervisningsmiljølovens afgørende gennembrud sker den dag, hvor de mere "træge" skoler og uddannelsessteder erkender, at undervisningsmiljøloven rummer en række positive potentialer for involvering og engagement – også af eleverne og de studerende - i det der bør være en kerneydelse for alle uddannelsesinstitutioner: Et godt og tidssvarende undervisningsmiljø som basis for deltagernes muligheder for udvikling og læring.

Mon ikke vi i årene der kommer, vil opleve at undervisningsmiljøets kvalitet bliver en afgørende faktor for unges valg af ungdomsuddannelsesinstitution og et vigtigt parameter for alle uddannelsessøgende?

Jes Lunde, bestyrelsesformand DCUM

DCUM'S BESTYRELSE

Jes Lunde, bestyrelsesformand

Udpeget af undervisningsministeren

Mikkel Frederiksen

*Danske Skole Elever,
repræsenterer grundskoleeleverne*

Pelle Flachs Madsen

*Danske Gymnasieelevers
Sammenslutning,
repræsenterer studerende ved
ungdomsuddannelserne*

Helene Jørgensen

*Erhvervsskolernes Elevorganisation,
repræsenterer studerende ved ung-
domsuddannelserne*

Helle Østergaard Nielsen

*Danske Studerendes Fællesråd,
repræsenterer studerende ved
de videregående uddannelser*

Nynja B. Østergaard

*Lærerstuderinges Landskreds,
repræsenterer studerende ved
de videregående uddannelser*

Viggo Nielsen

Kommunernes Landsforening

Henrik Billehøj

*Danske Undervisnings-
organisationers Samråd*

Karen Juul Sørensen

*København & Frederiksberg
Kommuner*

Lissi Møller Kristensen

Amtsrådsforeningen

Lene Larsen

*Rektorkollegiet ved de lange
videregående uddannelser*

Benedikte Ask Skotte

*Forældreforeningen Skole
og Samfund*

Per Kristensen

Frie Grundskolers Fællesråd

Andreas Striib

*Lærer- og Pædagogseminariernes
Rektorforsamling*

Tove Rasmussen

*Handelsskoler, Tekniske Skoler
og Landbrugsskoler*

Et år med fokus på undervisningsmiljøvurderingen

Man burde ændre lidt på farverne, så skolen ikke ligner et fængsel. Og så sørge for lidt flerer sofaer, man kan sidde i, når der er frikvarter. Det er trods alt det eneste tidspunkt, vi har mulighed for at slappe af i løbet af skoledagen.

Gymnasieelev

■ 2005 har været et år med stor fokus på den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV. Det tog fart i marts måned, hvor regeringen kom med sin "Redegørelse om erfaringer med undervisningsmiljøloven". Redegørelsen fortalte i tydelige vendinger, at loven de fleste steder ikke er blevet overholdt, og at arbejdet med undervisningsmiljøet er gået for langsomt siden loven trådte i kraft i 2001.

I løbet af efteråret gennemførte undervisningsministeriet så et omfattende tilsyn med landets skoler og uddannelsessteder for at få indskærpet forpligtelsen til aktivt at arbejde med undervisningsmiljøet og enten få gennemført den første UMV eller gennemføre processen igen, hvis den første UMV var mere end tre år gammel.

Undervisningsmiljøvurderingen, og ikke mindst de manglende undervisningsmiljøvurderinger, fik også stor opmærksomhed i pressen. Både lokalt og landsdækkende. Det førte til et stigende antal henvendelser til DCUM fra pressen og fra skoler og uddannelsessteder, der havde behov for information om krav og metoder i forbindelse med undervisningsmiljøvurderingen.

For at lette skolernes/uddannelsesstedernes arbejde med undervisningsmiljøvurderingen har DCUM taget en række initiativer i 2005. Vi har udviklet Termometeret, som er et gratis,

internetbaseret værktøj, der kan bruges til at kortlægge de fysiske, psykiske og æstetiske forhold på skolen/uddannelsesstedet. Vi har udgivet folderen "Kom godt i gang med jeres undervisningsmiljøvurdering", der er en grundlæggende introduktion til undervisningsmiljøvurderingen. Vi har gennemført projektet "Spot på UMV", der satte fokus på de gode UMV-metoder, -processer og -resultater. Og endelig har vi samlet al DCUM's information og viden om undervisningsmiljøvurderingen i én indgang "Alt om UMV" på vores website www.dcum.dk.

En af DCUM's vigtigste opgaver er at understøtte en kontinuerlig indsats for et bedre undervisningsmiljø. De studerende og eleverne skal have glæde af et godt undervisningsmiljø og selv spille en aktiv rolle i arbejdet. Derfor værdsatte DCUM, at undervisningsministeren indstiftede en undervisningsmiljøpris i 2005, som hvert år skal uddeles til fire skoler og uddannelsessteder, hvor eleverne/de studerende synes, der er gjort en særlig indsats for at tilvejebringe og opretholde et godt undervisningsmiljø.

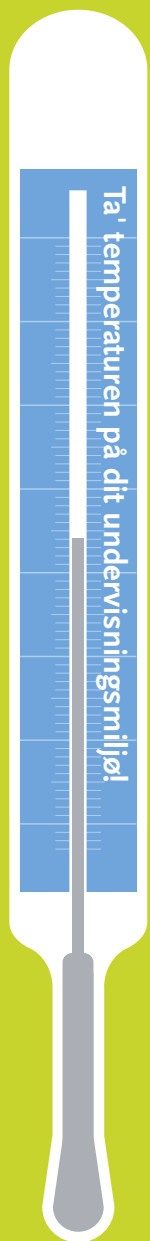
DCUM har stået for det praktiske arbejde i forbindelse med Undervisningsmiljøprisen og dermed også for at udvælge kandidater, som havde gjort sig fortjent til at modtage prisen. Et af DCUM's krav til kandidaterne var naturligtvis, at de havde udarbejdet en komplet

undervisningsmiljøvurdering. Undervisningsmiljøprisen har således været med til at synliggøre nytten af et bevidst undervisningsmiljøarbejde i hverdagen.

Det er mit håb, at et systematisk og jævnlige tilbagevendende stykke undervisningsmiljøarbejde er blevet en selvfølge ud over landet om få år. På det tidspunkt kan DCUM i højere grad koncentrere sig om at fremme og understøtte en kvalificering af indholdet i UMV'en i stedet for blot at have fokus på, om der overhovedet udarbejdes en UMV på landet skoler og uddannelsessteder eller ej.

Her i DCUM's årsberetning 2005 findes flere og fyldigere beskrivelser af de aktiviteter, som DCUM har været involveret i hen over året samt - forhåbentlig - inspiration til det fortsatte arbejdet med undervisningsmiljøet. Jeg håber I vil bladre, kigge på billeder og lystlæse om et spændende emne af stor vigtighed for vores uddannelsessystem.

Ole Juhl, centerleder DCUM

”Skolegården er det værste sted, fordi der er mange store der har hårde bolde, og nogle gange bliver man ramt”

Elev i grundskolen

Webværktøj til kortlægning af elevers og studerendes trivsel

■ Landets skoler og uddannelsessteder har fået bedre mulighed for at kortlægge deres undervisningsmiljø. DCUM lancerede i 2005 Termometeret - et nyt, gratis internetværktøj, som gør det lettere at basere en kortlægning af undervisningsmiljøet på tilbagemeldinger fra et meget stort antal elever/studerende.

Undervisningsmiljøloven pålægger alle skoler og uddannelsessteder at udarbejde en skriftlig undervisningsmiljøvurdering, UMV, minimum hvert tredje år. Første element i UMV-arbejdet handler om kortlægning af de fysiske, psykiske og æstetiske forhold på skolen eller uddannelsesstedet. Her er Termometeret et oplagt værktøj.

Termometeret gør det også muligt at kortlægge dele af undervisningsmiljøet i udvalgte klasser/hold eller på udvalgte klassetrin/årgange. Samtidig har DCUM med Termometeret fået en mulighed for at opsamle og lagre data om skolernes/uddannelsesstedernes undervisningsmiljø.

Målgruppen for Termometeret er alle elever og studerende. Værktøjet tilbydes derfor også i en talende udgave, hvor spørgsmål, der er særligt tilpasset de yngste elever i 0. - 3. klasse, læses højt. Termometeret kan anvendes af undersø-

gelsesansvarlige, lærere og respondenter uden forudgående træning eller uddannelse.

Tidligere kunne landets skoler og uddannelsessteder købe en kortlægning af undervisningsmiljøet via DCUM's evaluerings-service. Fra december 2002 til august 2004 benyttede 44 grundskoler og 12 ungdomsuddannelsesinstitutioner sig af den mulighed. Termometeret motiverer langt flere skoler og uddannelsessteder til at få kortlagt deres undervisningsmiljø. Således havde 27.962 elever og studerende anvendt Termometeret i perioden fra 15. august til den 21. december 2005.

Skoler og uddannelsessteder der har lyst til at prøve, hvordan Termometeret virker, inden de går i gang med en rigtig Termometer-undersøgelse, kan besøge Termometerets test-rum. I test-rummet kan man få en forsmag på, hvordan Termometeret er skruet sammen, og hvordan de forskellige spørgeskemaer ser ud.

"Der er stor forskel på hvor meget plads den enkelte elev har til rådighed, og det er fint, men vi sidder mange mennesker i små rum og luften er tit tyk"

Studerende på videregående uddannelse

Samtaleark til forældre og børn

■ Forældre kan have stor indflydelse på deres børns undervisningsmiljø. Derfor har DCUM udarbejdet et samtaleark til forældre med børn i grundskolens yngste klasser. Samtalearket "Hvordan har du det i skolen?" kan bruges som ramme for en grundigere snak om, hvordan undervisningsmiljøet ser ud i børnehøjde.

Med spørgsmål om blandt andet klassen og kammeraterne, mobning, undervisningen, klasselæreren, den generelle sikkerhed og de fysiske omgivelser i skolen, kommer "Hvordan har du det i skolen?" godt omkring alle væsentlige aspekter i barnets undervisningsmiljø.

Spørgsmålene i samtalearket er de samme som i den talende udgave af det elektroniske spørgeskema "Termometeret", der er DCUM's gratis tilbud til skolerne om hjælp til kortlægning af undervisningsmiljøet i forbindelse med den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering.

Spørgeskema der identificerer unges frafald

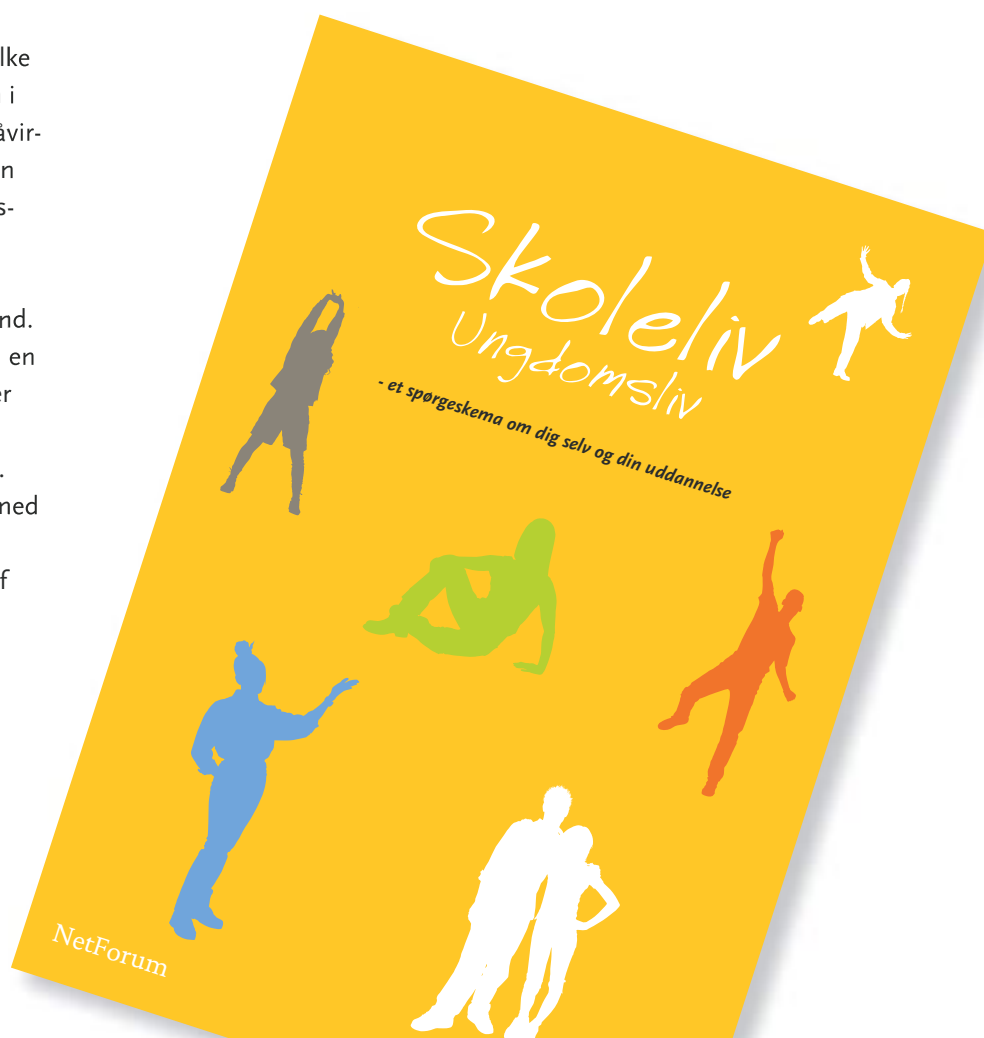
■ Som led i DCUM's strategi om i højere grad at fokusere på ungdomsuddannelserne de kommende år har centret lanceret spørgeskema-værktøjet "Skoleliv – Ungdomsliv".

Formålet med "Skoleliv – Ungdomsliv" er at identificere unge, der er i fare for at falde ud af deres uddannelsesforløb. Samtidig kan spørgeskemaet hjælpe med at afdække hvilke faktorer – på uddannelsesstedet såvel som i den mere private sfære – der i øjeblikket påvirker den unges liv. Dermed øges muligheden for at give den unge det mest hensigtsmæssige tilbud om vejledning og hjælp.

Spørgeskemaet er udviklet af DCUM og cand. psyk. Kim Kabat, ARGO, i samarbejde med en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Randers Tekniske Skole, Handelsskolen i Randers og Randers Produktionshøjskole. Arbejdsgruppen blev nedsat i forbindelse med etableringen af NetForum. NetForum er et østjysk netværk, der skal højne kvaliteten af vejledningen af unge under uddannelse.

"Jeg kunne godt tænke mig at vi havde bedre adgang til PC. Gerne i grupperum, da det er forstyrrende at arbejde i rum med mange andre"

Studerende på videregående uddannelse

”Det værste sted på skolen? Næsten hele skolen, for der er ingenting på den her skod skole”

Elev i grundskolen

Foredrag, oplæg og workshoper

01. februar	Foredrag på Ecophons konference om lyd og akustik i skoler, København
23. februar	Oplæg og debat for DGS' undervisningsmiljørepræsentanter, Århus
25. februar	Oplæg og debat for DGS' undervisningsmiljørepræsentanter, Kolding
28. februar	Oplæg og debat for DGS' undervisningsmiljørepræsentanter, Odense
02. marts	Oplæg og debat for DGS' undervisningsmiljørepræsentanter, København
08. marts	Foredrag på specialundervisernes dag, ACU i Fyns Amt
29. marts	Oplæg og debat for DGS' undervisningsmiljørepræsentanter, Aalborg
06. april	Oplæg og debat og workshoper på temadag for undervisningsmiljørepræsentanter, lærere m. fl., Københavns Kommune
07. april	Oplæg og debat og workshoper på temadag for undervisningsmiljørepræsentanter, lærere m. fl., Københavns Kommune
20. april	Oplæg og debat hos Sønderborg Lærereforening
28. april	Oplæg og debat hos Midtjysk Lærereforening, Bjerringbro
01. juni	Oplæg og debat for FTF's ungdomsnetværk, København
04. august	Foredrag om æstetik for SPAS-projektet (spil på alle strenge), Esbjerg
15. august	Oplæg og debat om mediation og konfliktmægling for PPR, Silkeborg
07. september	Kursus for undervisningsmiljørepræsentanter og lærere, Hobro Kommune
23. september	Oplæg og debat på HFI's / HBS' årsmøde, Nyborg
27. september	Oplæg og debat for sikkerhedsledere, Københavns Universitet
28. september	Oplæg og debat for skoleledere med flere, Kriminalforsorgen
06. oktober	Oplæg og debat og workshoper for undervisningsmiljørepræsentanter og lærere, Midtdjurs Højskole
01. november	Oplæg og debat og gruppearbejde for kommunale ungdomsskoleledere, COK i Grenå
03. november	Oplæg og debat, film og diskussion om undervisningsmiljø for lærere, forældre og elevråd, Sofiendalskolen, Haslev
16. november	Foredrag på personale dag, CVU Øresund
30. november	Foredrag på temadag for Odense Kommunes folkeskoler

Praktikerkonference om rum, æstetik og pædagogik

■ Den 1. marts 2005 stod DCUM bag praktikerkonferencen "Rum, æstetik og pædagogik" på Hotel Comwell i Kolding. Konferencen var et led i DCUM's løbende arbejde for at sætte fokus på det æstetiske undervisningsmiljø.

Omkring 180 deltog i konferencen. Ud over faglige indlæg kunne deltagerne opleve syv workshopper med skoler, der gav hver deres bud på, hvordan man kan sætte æstetik på dagsordenen – fra små tiltag til de helt store tanker.

Kingoskolen i Slangerup, som er en overbygningsskole fra 2001 for 7.-10. klasse, fortalte om, hvordan æstetikken er prioriteret flere steder i skolens byggeri. Skolen har trægulve og højt til loftet, og fra alle gangarealer er der kig ud til en kunstig sø, som er placeret centralt i skolens byggeri. Fra skolens naturfagscenter - det såkaldte eksperimentarium - laver eleverne blandt andet forsøg fra søen og regner på skolens energiforbrug. Skolens pædagogik tager udgangspunkt i en fleksibel organisering med selvstyrende lærerteams.

Flåtestad Skole i Oslo fra 2003, er for 8.-10. klasse. Skolen fortalte, hvordan den er

"Det ville pynte at få lavet soklen på bygningen og måske få nogle flere bænke til udendørs brug"

Elev på teknisk skole

organiseret fleksibelt i sin undervisning og indretning. Akustikken i det åbne centrale gangareal er så god, at arealet inddrages i undervisningen. Her ligger også værkstedsfagene som små gallerier og et skulpturelt klatretårn inviterer til fysisk aktivitet. Eleverne er medspillere i det faglige og i driften af skolen. Bl.a. har eleverne været med til at vælge møbler og præge den kunstnerisk udsmykning.

Maglegårdsskolen i Gentofte er fra 1909, men skolen blev totalt ombygget for 3 år siden. Skolen fortalte på sin workshop, hvordan den har gennemgået en ny organisering, der i sin helhed er fleksibel, med selvstyrende lærerteams, læreren som vejleder og med udgangspunkt i hvert enkelt elev. Indretning og organisering af rummene understøtter nu skolens pædagogiske idégrundlag. Derudover har eleverne via UMV-arbejdet været inddraget i indretningen, og en UMV-lærer sørger for den løbende udvikling af de fysiske rammer i dialog med eleverne.

Blenstrup Skole i Blenstrup er en lille landsbyskole. Her er en af fodboldbanerne blevet omdannet til et mytologisk landskab, der er fyldt med muligheder for fysisk aktivitet og socialt

samvær, læring indenfor og på tværs af fagene og for fællesarrangementer for skole og lokalsamfund. Værksteder, skulpturer og symboler er navngivet efter den nordiske mytologi og danner en usædvanlig ramme om børnenes hverdag. Området er samtidig et aktiv for lokalmiljøet.

Vejlebroskolen i Ishøj fortalte, hvordan skolen bruger mange ressourcer på at inddrage eleverne i billedskabende virksomhed i forbindelse med den almindelige undervisning i dansk og historie m.v. Produkterne præsenteres på skolens gange og i fællesrum. Og i skolens naturværksted kobles teori og praksis i undervisningen. Der snittes, flettes og laves mad over bål. Dyrkes grøntsager og fanges insekter til dammen. Eleverne passer geder, kaniner og høns og lærer om planter, dyr og naturens processer.

Rødkilde Skole i Vanløse fortalte om, hvordan man har koblet sanser, følelser og krop med naturklasser. Undervisningen flyttes ud i skoven én dag om ugen. Eleverne ser, hører, dufter, bevæger sig og lærer om naturen og skovens historie. Også matematik og dansk bliver indlært i skoven. Sidegevinsterne er frisk luft, ligeværdige lærer-/elevrelationer og

gode oplevelser. De sidste 4 år har det været et udviklingsprojekt, men nu er skovundervisning en etableret del af skolens liv og tilbydes skolens 2. klasser.

Statens Pædagogiske Forsøgscenter fortalte, hvordan deres pædagogiske servicecenter er indrettet som et rum for læring og oplevelse. Dagens ord, ugens digt, dagens musik og månedens kunstner vises ved ophæng af skilte og skiftende udstillinger af billeder, bøger og lyd. Der er nicher til individuelt arbejde og steder til gruppearbejde. Elevernes fleksible hjemområder er bygget op omkring en flytbar amfi-scene. Og efter behov kan der etableres større eller mindre rum ved hjælp af glasfoldedøre.

Æstetikkonferencen blev afholdt efter DCUM's konferencekoncept, VIS. Filosofien bag konceptet er, at den gode praksis, de gode erfaringer og visioner på skoler og uddannelsessteder, skal formidles til praktikere på andre skoler og uddannelsessteder.

DCUM gik i luften med et helt nyt website

■ DCUM's website dcum.dk er det førende forum for undervisningsmiljø i Danmark. Centrets ambition er, at dcum.dk bliver en portal, der samler og formidler viden om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde - fra og til alle områdets interessenter. Desuden skal dcum.dk begrænse behovet for at henvende sig til centret pr. e-mail, brev eller telefon. Derfor har DCUM udviklet et helt nyt website, der i højere grad lever op til de krav, der stilles til moderne webkommunikation.

Det grafiske udtryk på dcum.dk er stadig i overensstemmelse med DCUM's gennemgående grafiske identitet, men det er samtidig helt nyt og mere tidssvarende. Sitetets navigation er desuden gjort logisk og intuitiv. Den grundlæggende tanke er, at brugeren altid skal vide præcist, hvor han eller hun befinder sig på dcum.dk, og at brugeren via resuméer skal vide så præcist som muligt, hvad der befinder sig bag hvert enkelt klik. Samtidig er der gjort meget for at hjælpe brugeren videre til relateret information via interne links.

Navigationen er delt op i fire hovedområder. Øverst findes en baggrundsmenu, hvor brugeren kan læse alt om DCUM. Her findes også DCUM's presserum, som er en særlig

”Jeg synes EDB-rummet er det bedste sted, for der kan vi spille og gå på nettet og lave alt”

Elev i grundskolen

service for journalister, samt kontaktinformation og de DCUM-dokumenter, der er oversat til engelsk.

Hovedmenuen består af syv punkter: Guiden, Rådgivning, Værktøjer, Aktiviteter, Udgifter, Love & Regler og Links. Her finder man indgangen til sitets undersektioner med information og ydelser, der kan være en hjælp i arbejdet for et bedre undervisningsmiljø.

Under hovedmenuen findes en tværgående menu med et søgefelt, der gør det muligt at søge i hele dcum.dk's indhold. Her kan brugeren også få overblik over det samlede indhold

under Sitemap. Og der er mulighed for at se ofte stillede spørgsmål og tilhørende svar om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde under FAQ.

I bunden af sitet findes en menu med hjælpefunktioner. Her kan brugeren blandt andet forøge tekstens størrelse og hente et gratis højtælsværktøj. Begge funktioner skulle gerne gøre dcum.dk tilgængelig for flere.

Udover de fire navigationsområder får brugeren en lang række ”tilbud” på forsiden af dcum.dk. For eksempel findes de seneste nyheder fra centret under rubrikken Nyheder fra

Få tjek på undervisningsmiljøet www.dcum.dk

Vurdering i Bedst på Nettet 2005

Efter en pause i 2004 deltog DCUM igen i 2005 i Bedst på Nettet - et projekt under IT- og Telestyrelsen, der én gang om året måler kvaliteten af offentlige netsteder. DCUM's website fik, ligesom i 2003, fire Netkroner ud af fem mulige. Men da bedømmelseskriterierne i Bedst på Nettet var ændret væsentligt i 2005, kan de to resultater ikke sammenlignes direkte.

DCUM's nye website fik følgende vurdering i Bedst På Nettet 2005:

- Formidling: 96%
- Brugervurdering: 94%
- Brugervenlighed: 92 %
- Navigation: 85%
- Nyttteværdi: 58%
- Åbenhed: 52%
- Teknisk tilgængelighed: 52 %

DCUM hæfter sig ved at centrets website får høje karakterer inden for de områder, som centret og ikke mindst centrets brugere finder vigtige. Efter bedømmelsen i Bedst på Nettet fandt sted har DCUM desuden forbedret sitet på en række af de områder, hvor bedømmelsen var mindre god.

DCUM. Det kan være nyheder om nye projekter, som DCUM har iværksat, nye værktøjer til undervisningsmiljøarbejdet eller nye netværk.

Som en særlig service kan man via dcum.dk følge med i, hvad pressen skriver om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde. DCUM bringer resuméer fra den trykte presse i samarbejde med medieovervågningsbureauet Observer. De fem nyeste artikler præsenteres i overskriftsform på dcum.dk's forside, og der er desuden mulighed for at læse tidligere presseklip, som ligger i et månedsopdelt artikelarkiv.

”Toiletterne er pisse ulækre. Der er nogle gange urin eller afføring på væggene eller gulvet. Og der er nogle, der ikke kan finde ud af at trække i toilettet”

Elev i grundskolen

Kalenderen er også en ny service på dcum.dk. I Kalenderen kan brugeren finde arrangementer som eksempelvis foredrag, konferencer og kurser om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde. Det gælder både DCUM's egne arrangementer og arrangementer, der udbydes af eksterne aktører på undervisningsmiljøområdet. Eksterne udbydere af arrangementer har i øvrigt mulighed for selv at annoncere disse i Kalenderen via dcum.dk's forside.

I tilknytning til Kalenderen har DCUM fået udviklet et webbaseret tilmeldingssystem, der kan anvendes, når DCUM afholder prakti-

kerkonferencer, kurser og lignende. Tilmeldingssystemet letter centrets administration i forbindelse med konferencerne og forventes derfor at bidrage til en bedre udnyttelse af centrets ressourcer.

Guiden er ikke en direkte nyskabelse, men i forbindelse med relanceringen af dcum.dk, har det der tidligere hed Undervisningsmiljøguiden fået nyt navn. Samtidig har Guiden fået en overhaling, sådan at den nu fremstår som en reel og lettilgængelig indgang til undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde.

En nyskabelse er til gengæld DCUM Forum, hvor særlige grupper af brugere, der har fået tildelt et brugernavn og en adgangskode, har mulighed for at deltage i debatter om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde. Det kan være deltagere i DCUM's netværk, DCUM's konferencer og lignende. DCUM har i første omgang valgt at begrænse adgangen til DCUM Forum, fordi centret ønsker at samle erfaringer inden debatten eventuelt gøres tilgængelig for alle.

DCUM oplever et stort behov for praktiske eksempler på undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde blandt centrets brugere. Derfor udgiver DCUM nu Case Stories via dcum.dk, hvilket vil sige praktiske erfaringer fra landets skoler og uddannelsessteder

serveret i artikelform. Desuden bringer centret baggrundsartikler, som belyser forskellige aspekter af undervisningsmiljøet set ud fra et fagligt perspektiv. Artiklerne kan både være skrevet af DCUM's undervisningsmiljøkonsulenter og af eksterne fagpersoner med relation til undervisningsmiljøområdet.

DCUM udgiver løbende trykte publikationer om undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde. Disse kan nu bestilles fra en "butik" på dcum.dk, hvor brugeren får en samlet oversigt over aktuelle publikationer samt et kort resumé over publikationernes indhold. Butikken har synliggjort DCUM's trykte publikationer og ikke mindst øget antallet af bestillinger.

Linksamlingen på dcum.dk er blevet kraftigt revideret. DCUM præsenterer nu - og optager fremover - kun links, som vurderes at være relevante for undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde. Til gengæld udarbejder centret korte resuméer, der så præcist som muligt beskriver, hvad brugeren kan forvente at finde bag det enkelte link. Efter centrets opfattelse er linksamlingen nu i højere grad i overensstemmelse med DCUM's hovedformål; at indsamle, systematisere og formidle viden om undervisningsmiljø.

Stor medieinteresse for undervisningsmiljø og undervisningsmiljøarbejde

■ DCUM har i løbet af 2005 fået mange henvendelser fra journalister, der havde brug for baggrundsinformation eller faglige kommentarer. Det har ført til en lang række artikler i lokale og landsdækkende dagblade samt til indslag i både radio og tv.

En stor del af journalisternes henvendelser har drejet sig om undervisningsmiljøvurderingen, men der har også været interesse for undervisningsmiljøet generelt. Journalisterne har både henvendt sig til DCUM på eget initiativ, og fordi de ønskede at følge op på DCUM's pressemeddelelser, eller fordi enkeltpersoner/organisationer satte fokus på elever og studerendes undervisningsmiljø.

DCUM lægger stor vægt på en pressekontakt, der medvirker til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø i Danmark. Centret har derfor arbejdet konstruktivt på at sætte undervisningsmiljøet på den mediemæssige dagsorden med respekt for mediernes og den enkelte journalist arbejdsbetingelser.

Pressemeddelelser fra DCUM i 2005

- **15.08.2005:** *Kamp om undervisningsmiljøpriser i gang*
- **21.06.2005:** *Internetværktøj til kortlægning af elevers og studerendes trivsel*
- **31.05.2005:** *Nyt website samler viden om undervisningsmiljø*
- **18.03.2005:** *Kommuner kan få bøde for manglende vurdering af undervisningsmiljø*
- **14.03.2005:** *Mobning hænger sammen med kriminalitet og misbrug*
- **01.03.2005:** *Eleverne keder sig i grundskolen*
- **14.01.2005:** *Æstetik bør prioriteres højere på landets skoler og uddannelsessteder*

Børneavisen

Børneavisen satte fokus på undervisningsmiljøet i et større tema den 5. august 2005. Ud over undervisningsmiljø generelt behandlede temaet emner som æstetisk undervisningsmiljø, indretning af skolegården og uhumske toiletter. Desuden blev Undervisningsmiljøprisen og DCUM omtalt.

Børneavisen udkommer hver anden uge og har 8.000 abonnenter, hvilket svarer til cirka 30.000 læsere. Den typiske læser er en pige på 12 år, men målgruppen spænder fra børn på syv til unge på 14-15 år. Samlet set holder dobbelt så mange piger som drenge avisen. Skoler udgør også en pæn del af abonnenterne.

”Folks hygiejne kan der ikke gøres noget ved, men toiletpapiret må gerne være af noget bedre kvalitet. Sandpapir er ikke just en nydelse”

Gymnasieelev

Take Care: Arbejdsmiljø i skolen og bagefter

Fagligt Fælles Forbund, 3F, udgav i december 2005 undervisningsmaterialet Take Care: Arbejdsmiljø i skolen og bagefter. En stor del af materialet handler om undervisningsmiljø. DCUM medvirkede i to artikler. Ligesom centret leverede faktuel og faglig viden til en række faktabokse. Undervisningsmaterialet tilbydes gratis som klassesæt til alle grundskoler.

Skolebestyrelsen

Tidsskriftet Skolebestyrelsen handlede i december 2005 om undervisningsmiljø. Med DCUM som hovedkilde belyste tidsskriftet i en række artikler forskellige aspekter af undervisningsmiljøarbejdet og undervisningsmiljøets betydning for elevernes læring.

Skolebestyrelsen henvender sig til skolebestyrelsesmedlemmer, skolens pædagogiske personale og kommunalpolitikere. Formålet med tidsskriftet er at ruste skolebestyrelsernes medlemmer til at varetage deres opgaver og hjælpe med erfaringsudveksling. Tidsskriftet giver blandt andet praktiske eksempler på, hvordan man får arbejdet i skolebestyrelsen til at fungere.

Brunch, TV2 Lorry

Den 28. marts 2005 bragte TV2 Lorry et 11 minutter langt interview med DCUM's centerleder i programmet Brunch. Interviewet tog afsæt i DCUM's pressemeddelelse af 14. marts "Mobning hænger sammen med kriminalitet og misbrug" og det gav plads til at dykke ned i – og komme bag om – de kolde fakta i en mobbestatistik. Indslaget gav også plads til en nuanceret beskrivelse og vurdering af mobning som fænomen og som psykisk overgreb.

TV2/ Lorry er regionalstation for Hovedstadsregionen – det vil sige København og Frederiksberg kommuner, København, Roskilde og Frederiksborg amter med en befolkning på ca. 1,8 millioner indbyggere.

DCUM fandt kandidater til regeringens undervisningsmiljøpris

■ Skoler og uddannelsessteder, som har gjort en særlig indsats for undervisningsmiljøet, kan fremover deltage i kampen om regeringens undervisningsmiljøpris. Prisen blev uddelt første gang den 28. november 2005 af undervisningsminister Bertel Haarder.

Undervisningsmiljøprisen gives til en institution inden for hvert af følgende fire skole- og uddannelsesområder:

- Folkeskolen, frie grundskoler og efterskoler
- Gymnasiale uddannelsesinstitutioner
- Øvrige ungdomsuddannelsesinstitutioner
- Videregående uddannelsesinstitutioner og voksenuddannelsesinstitutioner

DCUM stod for den praktiske del af Undervisningsmiljøprisen. En af DCUM's opgaver var at indsamle kandidatforslag fra landets elever og studerende. Det var nemlig eleverne/de studerende, der skulle foreslå kandidater til DCUM og begrunde, hvorfor netop deres skole/uddannelsessted havde gjort sig fortjent til Undervisningsmiljøprisen.

Efterfølgende foretog DCUM en grundig vurdering af de indkomne forslag og sammenholdt elevernes/de studerendes oplysninger med de øvrige oplysninger centret havde om

skolernes eller uddannelsesstedernes arbejde med undervisningsmiljøet. Ud fra en samlet vurdering af kandidaterne indstillede DCUM's bestyrelse egnede kandidater til undervisningsministeren.

Undervisningsmiljøprisen 2005 gik til:

- Byagerskolen i Brørup for at have iværksat en smiley-ordning, som benyttes i vurderingen af undervisningsmiljøet i de enkelte klasser.
- Aarhus Katedralskole for at have skabt store forbedringer i undervisningsmiljøet ved blandt andet at tilknytte en stresspsykolog og en psykolog med speciale i mobning til skolen.
- Produktionsskolen KUBA i København for at have sat bredt fokus på sundheden på skolen.
- Vendsyssel Sygeplejeskole for at være gået i tæt dialog med de studerende for at forbedre undervisningsmiljøet.

Hver prismodtager fik 25.000 kroner og et diplom. Desuden har prismodtagerne fremover ret til at skilte med deres status på skolens eller uddannelsesstedets hjemmeside og andre relevante steder.

Gode UMV-eksempler blev hentet frem i lyset

■ Mange skoler og uddannelsessteder er stadig usikre på, hvad en undervisningsmiljøvurdering, UMV, er for en størrelse og ikke mindst, hvordan den kan udformes. For at komme det behov i møde iværksatte DCUM projektet "SPOT på UMV" i 2005. Et projekt der skulle indsamle, analysere og videreformidle gode eksempler på komplette UMV-forløb til alle med interesse for undervisningsmiljø.

DCUM indsamlede UMV-eksempler på alle fire uddannelsesområder:

- Grundskolen
- Gymnasiale uddannelsesinstitutioner
- Øvrige ungdomsuddannelsesinstitutioner
- Voksen- og videregående uddannelsesinstitutioner

Projektet løb over et halvt år og skal ses som en del af DCUM's strategi til at understøtte og kvalificere en helhedsorienteret indsats i

arbejdet med undervisningsmiljøvurderingen på den enkelte skole eller uddannelsessted og med elever og studerende som centrale deltagere i arbejdet.

Konkret har projektet resulteret i:

- Gode eksempler fra hvert af de fire uddannelsesområder
- Beskrivelser af nye metoder og værktøjer som uddannelsesinstitutionerne har brugt i arbejdet
- Beskrivelser af særlige indsatser på undervisningsmiljøområdet

Den viden som DCUM har fået via "Spot på UMV" vil blandt andet blive videreformidlet via DCUM's website, dcum.dk og tjene som inspiration for DCUM samt til det fremtidige arbejde med UMV'erne rundt om på skoler og uddannelsessteder. Håbet er, at "Spot på UMV" vil bidrage til at øge antallet af komplette undervisningsmiljøvurderinger.

"Bedre borde og stole bør stilles til rådighed, da det er her vi bruger det meste af vores vågne tid"

Studerende på videregående uddannelse

Tjekliste til UMV

Undervisningsmiljøloven stiller en række krav til indholdet i den lovpligtige Undervisningsmiljøvurdering, UMV. Til gengæld er der metodefrihed. Det betyder, at skolerne og uddannelsesstederne selv kan tilrettelægge indholdet af undervisningsmiljøarbejdet, når det gælder metoden, værktøjer og processens forløb.

Undervisningsmiljøvurderingen skal som minimum indeholde:

- En kortlægning af uddannelsesstedets fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø
- En beskrivelse og vurdering af eventuelle undervisningsmiljøproblemer
- Udarbejdelse af en handlingsplan, hvor det fremgår, i hvilken takt og rækkefølge de konstaterede problemer skal løses
- Forslag til retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen

Undervisningsmiljøvurderingen bør også indeholde:

- En kort beskrivelse af den anvendte metode og processen i arbejdet
- Institutionens navn på alle sider (brevhoved eller sidefod) og husk sidetal
- Perioden for gennemførelsen af UMV'en
- Dato for offentliggørelsen af UMV'en på skolens website
- Navne på de personer i sikkerhedsgruppen, der har ansvaret for UMV'en, med angivelse af de enkeltes funktion (f. eks. undervisningsmiljørepræsentant, sikkerhedsrepræsentant osv).

Tænk på at UMV'en bliver læst og hentet på jeres website af personer, der ikke kender jeres uddannelsessted. UMV'en skal kunne forstås og identificeres, når den ligger løsrevet mellem andet materiale eller er på dagsordenen på et andet uddannelsessted og bliver brugt som inspiration.

Nationalt Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i Grundskolen

DCUM er sammen med Børnerådet og forældreforeningen Skole og Samfund initiativtager til Nationalt Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i Grundskolen. Den 10. marts 2004 førte samarbejdet til underskrivelse af Trivselserklæringen, og det forventes, at samarbejdet løbende afføder nye, konkrete tiltag.

Ved at underskrive Trivselserklæringen har alle hovedaktører på grundskoleområdet - med Undervisningsministeriet i spidsen - forpligtet sig til at forstærke og koordinere eksisterende og fremtidige indsatser for at sikre børn i grundskolen et godt og mobbefrit undervisningsmiljø.

Trivselserklæringen fyldte 1 år

■ Den 10. marts 2005 fyldte Trivselserklæringen 1 år. Som optakt til årsdagen udarbejdede DCUM et idékatalog, hvor landets skoler kunne hente inspiration til skolernes helt egen markering af en fælles indsats for social trivsel og mod mobning.

Kataloget indeholdt blandt andet forslag til events på selve dagen, henvisninger til skoleinitiativer til forebyggelse og bekæmpelse af mobning, præsentation af diverse undervisningsmaterialer om trivsel og mobning, inspiration til udarbejdelse af en anti-mobbepolitik samt omtale af relevante hjemmesider.

En række skoler valgte efterfølgende at fejre dagen på behørig vis:

- På Ravnkilde Skole blev dagen markeret ved, at hver elev skrev en seddel med sit bud på, hvad der kan stoppe mobning, puttede sedlen i en ballon og sendte ballonen til himmels.
- Tre Falke Skole havde besøg af Fortællekompagniet for at fortælle eleverne om respekt. Det skete via en genfortælling af H.C. Andersens "Lille Claus og Store Claus".
- På Ny Hollænderskolen blev den 10. marts

markeret med en alternativ skoledag, hvor eleverne deltog i en række workshopper med udgangspunkt i skolens 10 bud. Klokken 12.15 samledes alle klasser, og en repræsentant fra hver klasse fik overrakt skolens nye trivselsregler til ophængning i klassen. Herefter blev skolens egen Trivsels-erklæring underskrevet.

- Lindevangskolen havde morgensamling, hvor elever og lærere sang en antimobningsang skrevet til lejligheden af skolens musiklærer. Derefter blev der holdt tale og forklaret, hvad Trivsels-erklæringen betyder.
- Svebølle Skole markerede trivselsdagen med to stand-up foredrag. Et for 5.-7. klasse og et for 8.-9. klasse. For de små elever havde skolen arrangeret et "Holger Mobbes" show.

DCUM håber, at den 10. marts bliver en fast, årlig mærkedag på alle landets grundskoler.

Lokal trivselseklæring

■ DCUM har udarbejdet en lokal trivselseklæring, som er et dokument, der viser, at skolen, både ledelsen, de ansatte og eleverne, bakker op om Trivselseklæringen - det nationale initiativ til at forbedre elevernes psykiske undervisningsmiljø.

Den lokale trivselseklæring underskrives af skolelederen, sikkerhedsrepræsentanten, formanden for Pædagogisk Råd, elevrådsformanden og en undervisningsmiljørepræsentant. Vi forpligter os derfor med denne erklæring til at medvirke aktivt til at fremme elevernes sociale trivsel og modvirke mobning på vores skole. Vi vil tage fælles afsæt i udarbejdelsen af en anti-mobbepolitik for skolen. Anti-mobbepolitikken giver svar på følgende spørgsmål:

Den lokale trivselseklæring kan hentes via www.dcum.dk

TRIVSELSEKLÆRING

SKOLENS NAVN: _____ FOR: _____

DATE: _____

Vi, skolelederen, sikkerhedsrepræsentanten, bestyrelsesformanden, formanden for Pædagogisk Råd, elevrådsformanden og en undervisningsmiljørepræsentant tilslutter os intentionerne bag det nationale initiativ TRIVSELSEKLÆRINGEN. Vi forpligter os derfor med denne erklæring til at medvirke aktivt til at fremme elevernes sociale trivsel og modvirke mobning på vores skole. Vi vil tage fælles afsæt i udarbejdelsen af en anti-mobbepolitik for skolen. Anti-mobbepolitikken giver svar på følgende spørgsmål:

- Hvad forstår vi ved 'trivsel'?
- Hvad forstår vi ved 'mobning'?
- Hvad vil vi med vores anti-mobbepolitik?
- Hvad gør vi for at forebygge mobning?
- Hvordan sikrer vi, at mobningen ikke gentager sig?
- Hvordan inddrager vi eleverne i arbejdet for at fremme den sociale trivsel og modvirke mobning?
- Hvordan inddrager vi forældrene i arbejdet for at fremme den sociale trivsel og modvirke mobning?
- Hvad gør vi for at udvikle de ansattes kompetencer i forhold til at fremme elevernes sociale trivsel og modvirke mobning?
- Hvordan sikrer vi optimalt samarbejde mellem skole, sfo og fritidshjem/klub omkring elevernes sociale trivsel?
- Hvilke ressourcepersoner kan elever, ansatte og forældre henvende sig til med spørgsmål vedrørende elevernes sociale trivsel?
- Hvordan gør vi vores anti-mobbepolitik kendt af alle?
- Hvornår og hvordan vil vi evaluere vores anti-mobbepolitik?

Vi påbegynder udarbejdelsen af vores anti-mobbepolitik: [dato] _____

Anti-mobbepolitikken skal være klar til offentliggørelse på skolens hjemmeside: [dato] _____

Sikkerhedsrepræsentant _____

Skoleleder _____

Elevrådsformand _____

Bestyrelsesformand _____

Formand for Pædagogisk Råd _____

Undervisningsmiljørepræsentant _____

"Det bedste sted er ude i skolegården, fordi det er godt at få frisk luft, og alle vennerne er derude"

Elev i grundskolen

Travlt år for DCUM's del af udviklingsprogrammet »En skole i bevægelse«

■ DCUM varetager første del af "Tryghed for alle", som er et ud af syv indsatsområder i udviklingsprogrammet for grundskolen, "En skole i bevægelse". "Tryghed for alle, del 1" vedrører forebyggelse og bekæmpelse af mobning. Udviklingsprogrammet blev etableret i forbindelse med det seneste folkeskoleforlig i 2002. Programmet løber fra 2003 til 2006.

I det første projektår iværksatte DCUM to modelprojekter på to forskellige skoler. Det ene projekt med fokus på elevmægling, byggende videre på erfaringerne fra "Skolens Sociale Liv" samt norske erfaringer. Det andet modelprojekt med fokus på trivsel, konflikthåndtering og rummelighed. De to modelprojekter blev afsluttet som modelprojekter i 2005, men fortsætter i skolernes eget regi.

DCUM har endvidere etableret "Netværk for konflikthåndtering i grundskolen" i 2005. Net-

værket består af en række skoler og kommuner med forskellige måder at organisere arbejdet med at skabe en systematisk og sammenhængende tilgang til at håndtere konflikter i skolen. Det kan blandt andet være ikke-voldelig kommunikation, konfliktmægling, elevmægling, ung til ung metoder, eksempelvis elever som ressourcepersoner i frikvarterer, antimobbeplan, supervision og teambuilding.

Der har i løbet af året været afholdt to netværksmøder i "Netværk for konflikthåndtering i grundskolen". Netværksmøderne har været brugt til erfaringsudveksling og gensidig inspiration. Erfaringerne fra netværket vil indgå som en del af DCUM's kampagne om konflikthåndtering og elevmægling i grundskolen.

DCUM søsatte også et projekt i 2005, der skulle indsamle erfaringer med antimobbestrategier og konfliktløsningsmodeller i grundskolen.

Projektets formål var blandt andet at:

- Finde og synliggøre gode eksempler på konflikthåndtering og bekæmpelse af mobning
- Give kendskab til en variation i metoder og værktøjer til konflikthåndtering og bekæmpelse af mobning
- Inspirere skoleledere, lærere og elever til at sætte forløb med konflikthåndtering og antimobning i gang på skolerne
- Bidrage til at kvalificere DCUM's rådgivning og vejledning
- Bidrage med elementer til en kommende kampagne om konflikthåndtering og elevmægling
- Udvide DCUM's kontaktflader

En række af de gode eksempler på antimobbestrategier, der kom frem via projektet, vil blive videreformidlet blandt andet via DCUM's website dcum.dk.

"På gangen er der enten altid pisse koldt eller også er der så varmt, at man ikke kan holde ud at være der"

Elev i grundskolen

DCUM er med i et nordisk netværk, "Nordisk Forum for Mægling og Konfliktåndtering". Netværket sikrer udveksling af viden og erfaringer i de nordiske lande primært hvad angår konfliktåndtering og skolemægling, herunder mobning. I 2005 har DCUM deltaget i et strategiseminar i det nordiske netværk med henblik på at planlægge fælles konferencer og samarbejde.

DCUM har planlagt to konferencer i eget regi om konfliktåndtering, som afholdes den 21. marts 2006 i Århus og den 23. marts 2006 i Korsør. Konferencerne vil afspejle indsatsen i forbindelse med udviklingsprogrammet "Tryghed for alle" og gennemføres som VIS-konferencer, hvor en række skoler vil formidle deres erfaringer.

DCUM har desuden arbejdet på en kampagne om konfliktåndtering i grundskolen, der er

planlagt til at løbe i perioden medio marts 2006 til ultimo maj 2006. Kampagnen "Brug konflikten" skal oplyse, informere og inspirere skolerne i deres arbejde med at forebygge mobning og skabe trivsel samt et bedre undervisningsmiljø. Kampagnen henvender sig direkte til skolerne.

Det overordnede formål med "Brug konflikten" er at få flere skoler til at indføre systematisk konfliktåndtering, eventuelt som elevmægling. Samtidig søger DCUM at koordinere kampagnen med andre initiativer dels fra DCUM og dels med parterne i Det Nationale Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i Grundskolen. Kampagnen finansieres gennem udviklingsprogrammet "Tryghed for alle" og DCUM's driftsbudget.

Kommunenetværk for nutidens skolebyggeri

■ Landets kommuner skal i de kommende år bruge milliarder på at bygge og ombygge grundskoler. I den forbindelse kan kommunerne have behov for at kvalificere sig, så de bliver i stand til at skabe optimale bygninger og fysiske rammer for fremtidens læremiljøer.

DCUM har taget initiativ til "Kommunenetværk for nutidens skolebyggeri". Kommunenetværket skal give deltagerne de bedste forudsætninger for at bygge og ombygge skoler, så de løftes arkitektonisk og samtidig opfylder kravene til fremtidens læringsmiljøer.

Netværket skal desuden sikre, at de midler, der investeres i kommende skolebyggeri, bliver anvendt mest fordelagtigt.

Tanken er, at netværket mødes 1-2 gange om året på skift i de respektive deltagerkommuner.

Her vil dagsordenen blandt andet være:

- Formidling af den nyeste viden indenfor byggeri, pædagogik og læringsmiljøer gennem oplæg fra DCUM eller andre oplægsholdere
- Udveksling af egne erfaringer internt i netværket

- Forslag fra kommunerne - og andre aktører - om aktuelle spørgsmål, der skal belyses
- Besøg på skoler med erfaringer, der er relevante for netværket

Kommunenetværk for nutidens skolebyggeri sættes i gang den 9. februar 2006 med et seminar, primært for udvalgsformænd og forvaltningschefer på skoleområdet. På seminaret drøftes og belyses et konkret, aktuelt emne samt netværkets endelige indhold og form.

Kapitel om mobning til sundhedshåndbog

DCUM har bidraget med et kapitel om mobning til håndbogen "Skole sundhedsarbejde", udgivet af Sundhedsstyrelsen på forlaget Munksgaard Danmark.

Kapitlet om mobning falder i to dele. Første del beskriver, hvad mobning er, hvor udbredt mobning er, forskellige roller i mobning, årsager til mobning og konsekvenserne af mobning. Anden del anviser handlingsmuligheder for sundhedspersonalet ved forebyggelse og håndtering af mobning.

Budskabet i kapitlet om mobning er, at sundhedspersonalet kan spille en centrale rolle og funktion i en forebyggende antimobbeindsats på skolen og som samtalepartner i tilfælde af mobning.

Introduktionsfolder til undervisningsmiljøvurderingen

DCUM har imødekommet et behov for en trykt publikation hos de, der savner grundlæggende viden om den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV. I 2005 udarbejdede DCUM således "Kom godt i gang med jeres undervisningsmiljøvurdering", som er en introduktionsfolder til undervisningsmiljøvurderingen, til de krav der stilles til en undervisningsmiljøvurdering og til udarbejdelsen af en undervisningsmiljøvurdering.

Folderen henvender sig primært til skoleledere, lærere, skolebestyrelser m.v., og DCUM har sendt den til samtlige skoler og uddannelsessteder i Danmark. Siden folderen lå klar i august 2005, har den været én af centrets mest efterspurgte publikationer – både som pdf-fil og i trykt form.

Rapport: Mobning i grundskolens 5.- 10. klasse

I marts måned 2005 udgav DCUM rapporten "Mobning i grundskolens 5. – 10. klasse. Formålet var at redegøre for og dokumentere Mobbenøglen udformning.

Mobbenøglen er et værktøj til brug for grundskolerne. Værktøjet kan bruges til måling af omfanget af mobning på den enkelte skole.

Rapporten beskriver og fremlægger analyserne af de spørgeskemadata, som arbejds- og følgegruppen har brugt i deres arbejde med Mobbenøglen. Endvidere tegner rapporten et billede af mobning blandt skolebørnene samt de sammenhænge, der er mellem mobning, kriminalitet og misbrug.

Rapporten analyserer således de tre hypoteser, der blev formuleret som afsæt for Mobbenøglen:

- Det er kendetegn ved skolers måde at fungere på, som har betydning for udbredelsen af mobning på den enkelte skole
- Det er kendetegn ved skolers måde at fungere på, som har betydning for tendensen til at "producere" elever med et potentiale

"Man burde gøre noget ved lyden i kantinen, for der er altid larm. For eksempel lave små grupperum, hvor man kan sidde behageligt"

Gymnasieelev

for udvikling af kriminel adfærd

- Kender man de variable i skolens måde at fungere på, som påvirker udbredelsen og karakteren af mobning samt påvirker tendensen til at "producere" elever med et potentiale for udvikling af kriminel adfærd, vil man være i stand til at ændre skolens måde at fungere på – og derved mindske mobning på skolen

Rapporten blev bestilt af DCUM og skrevet af Marie Louise Widding, Rådgivende Sociolog, RSO. Lektor Svend Kreiner, Biostatistisk afdeling, Københavns Universitet, har været ekstern konsulent på rapportens statistiske analyser.

Artikler fra DCUM

- Arkitekten nr 3 - 2005: To artikler om de fysiske rammers indflydelse på læringen
- Kognition & Pædagogik nr. 55 - 2005: Artikel om behovet for mere æstetik i undervisningsmiljøet på landets skoler og uddannelsessteder
- Astma- Allergi Bladet nr. 5 - 2005: Artikel om muligheden for at bruge undervisningsmiljøloven til at forbedre det fysiske undervisningsmiljø og om pligten til at lave undervisningsmiljøvurderinger

dcum.

Dansk Center for Undervisningsmiljø • Danish Centre of Educational Environment
www.dcum.dk • dcum@dcum.dk • tlf. +45 722 654 00 • fax +45 722 654 01
Postboks 2077 • Blommevej 40 • DK • 8900 Randers